

Ἡ οἰκογένεια καί ὁ ἔρω

Ἐπαντρευτήκαμε χειμῶνα καιρό ὅπου δέν ὑπῆρχαν δέντρα, τίποτε, μόνο ἔξω ἀπό τήν ἐκκλησία τό λευκό χιόνι ἔτσι πού ἐγώ μαύριζα ἔντονα μέσα στό κουστούμι ἐνῶ ἡ νύφη χανότανε παραλλαγμένη καί αὐτό τό κράτησα στό νοῦ μου. Ὑστερα ὅμως ἤρθε ἡ ἀνοιξη καί πάλι ὑπῆρχε τρόπος νά κρυφτεῖ κανένας καί δέτρα ὑψηλά πράσινα ὀρθώθηκαν κι ἓνα πρῶι μάλιστα ἀνέθηκε ἡ γυναίκα στό δέντρο καί δέν ἐκατέβαινε. Καί θύμωσα πολύ διότι ἔτσι μέ ἤχε κάνει ἡ φύση ἐμένα ὅμως δέν θέλησα νά τήν πετροβολήσω, ἀπλῶς φώναξα ὅπως ἓνας βοσκός θέλει νά στρίψει τά πρόβατα. Καί τράνταξα δυνατά τόν κορμό καί τρομάξαμε κι οἱ δύο μας ἀπό τό φαινόμενο καί ἡ γειτονιά εἶχε νά τό κάμει. Διότι εἶναι μεγάλη ἡ δύναμη τῶν ἀνθρώπων σ' αὐτές τίς περιπτώσεις καί τό δέντρο ἀδύναμο, ἐπέσανε ὅλα τά φύλλα καί τά ροῦχα τῆς γυναίκας, γυμνώθηκε καί τά δικά μου δάχτυλα εἶχανε κολλήσει στόν κορμό ὅπως κολλᾷ τό τό κρέας πάνω στό ζεστό σίδερο. Μετά εἶπαμε νά ἀλλάξουμε τόπο καί πήραμε τό αὐτοκίνητο καί τό παιδί, ἐφύγαμε πρὸς τή θάλασσα, ἐκεῖ δέν ἔχει δέντρα μόνο εἶναι πλατιά ἡ ἀμμουδιά καί γαλήνιο τό νερό, ἴσιο, καί ξεκουράζει τό μάτι τοῦ ἀνθρώπου πού ἔχει συνηθίσει νά κοιτάζει μιά πάνω μιά κάτω.

Τί δέν εἶπαμε στό αὐτοκίνητο μέσα, πολλά, αὐτά συνήθως τά ἀκούει κανένας, ἦταν κάτι μαῦρα χελιδόνια ἀνοιξιὰτικα ὅπου ἐμπαιναν κι ἔβγαιναν ἀπό τό παράθυρο καί πείραζαν τό παιδί — ἐκλαιγε ὅλη τήν ὥρα. Τέλος ἐφτάσαμε στήν παραλία τοῦ Ὠρωπού, κάθισα χάμω καί ἔβλεπα ἀπέναντι στήν Εὐβοία πού ἦταν νησί καί συγχρόνως ὄχι καί σχημάτιζε σέ πολλά σημεῖα ἓνα καπνὸ σπιτίσιο νά χάνεται ψηλά σέ διάφορα σχήματα. Καί μπῆκε ἡ γυναίκα καί τό παιδί μέσα στό νερό, εἶναι ζεστό, μοῦ φώναξε, ἔλα νά δροσιστεῖς, ἀλλά δέν ἀπάντησα. Ἐβλεπα μόνο πού ἐλουζόταν ἐκεῖνη γυμνή σάν τίς παλαιές ζωγραφιές δίπλα στή λίμνη καί κρατοῦσε τό μικρό παιδί καί τό βουτοῦσε, ἀναδυόταν καί καταδυόταν. Δίπλα τό μαγειρεῖο μᾶς ἐτηγάνιζε ψάρια, κόκκινα, εἶχαν ψηθεῖ ἀπό τή μιά μεριά κιόλας καί ἀκουγόταν ἓνας δίσκος λαϊκός, ἦταν ἡ τραγουδίστρια πού μοῦ ἄρεσε καί μέ πλήγωνε συναισθηματικά. Ἐθεώρησα καλὸ ἓνα λυμένο αἰσθημα καί τά μάτια μου νά πέφτουνε στά μάγουλά μου ἔτσι μπόλικα ὅπως τότε πού ἐκλαιγαν οἱ ἀνθρωποι καί εἶχαν μιά γλώσσα γλυκιά ὅλο ἐπίθετα κι ἐπιφωνήματα. Καί χύθηκε ὁ ἦχος τοῦ τραγουδιοῦ σάν τίς σκάλες τῶν μαλλιῶν ἀπό τό τραπεζάκι στό χῶμα καί πάνω στά κύματα καί μέσα στά νερά. Ἐδιάβαζα δέ τό Συμπόσιο τοῦ Πλάτωνα μεταφρασμένο σέ μιά γλώσσα θαλασσινή, ὅπου οἱ μεθυσμένοι ἀνοίγαν τήν πόρτα μεσοπέλαγα ἐκεῖ πού μιλοῦσαν γιά ἓναν ἔρωτα νεκρὸ καί πέφταν στά νερά. Σκέφτηκα, γιά τοῦτο πρέπει νάχουν πεθάνει οἱ παλαιοί, γονεῖς, πεθερικά, ὅλα τά ἔβριξαν στή θάλασσα καί βουθάθηκαν ὅπως τά χέλια μέσα στόν πηλό.

Στό μεταξύ ήρθε κι άλλος κόσμος όλόγυρα, ήταν ένα μεσημέρι ελληνικό, θά τό έλεγα, ό ήλιος πάνω στίς λαμαρίνες και μίκραιναι οί άνθρωποι, καλά καλά δέν είχαν ούτε σκιά δική τους, έπέρνα τό φώς μέσα από γυαλί και διακλαδιζότανε στό χώμα. Μέ πότιζε και ίδρωνα σιγά σιγά, μόνος μου. Έκόλλησε πάνω μου τό πουκάμισο και ξυνόμουν μέ λύσσα, τέτοιο πράγμα είχα πάθει και άχνιζα δίπλα στά ρούχα τών λουομένων. Και έφτυσα στό νερό ένα άσπρο σάλιο σάν τό μπαμπάκι πού δέν διαλύεται αλλά βουλιάζει βαριδί.

Έτσι ήμουν όταν βάδισε πρós τό μέρος μου μιά άλλη γυναίκα, ήταν ή άλλη Ρένα πού τήν είχα μέσα μου σάν ένα κομμάτι πάγου, και ούτε ήταν πιό όμορφη ή πιό άσχημη (αυτές οί κατηγορίες είναι συνήθως άπατηλές) ούτε είχε διαφορετικά μάτια ή φωνή, χωρίς νά είναι άλλη δέν ήταν πιά αυτή. Έφορούσε μάλιστα ένα φουστάνι κεραμιδί, τά μανίκια ήταν κόκκινα και μου χαμογέλασε και έκανε μιά χειρονομία έτσι σάν τόν καπνό πού χανόταν. Και παραμέρισα τά ρούχα τών άλλων νά καθίσει λιγάκι, μέ είχε πιάσει μιά έξαψη σάν ένα γάτο πού τόν κυνηγάνε τά σκυλιά και δέν μπορεί νά θρει έναν κορμό δέντρου ν' άνεβει. Και μέσα μου άνέβαινε ή παλίρροια, έτσι μου ήρθε νά τά βροντήξω όλα και νά ριχτώ στόν Εύβοικό και νά μέ πάρει ό Εύριπος και νά μέ σέρνει έξι ώρες πάνω έξι κάτω μέχρι τήν Αύλιδα του δημοτικού μας τραγουδιού.

Και νάμαι πού σηκώθηκα, έτοιμος, μονάχα μου μπήκε ένας πονοκέφαλος άνεξήγητος άγριος, όπως οί γυναίκες όταν έρχεται τό τέλος του φεγγαριού και άγόρασα πολλές άσπιρίνες. Στριψαμε τό δρόμο και αφήσαμε τά ψαράδικα και τήν άγορά και βρήκαμε ένα ζαχαροπλαστείο πού μύριζε μέντα και είχε μιά άπαλα μουσική, άλλο πράγμα, και οί άνθρωποι μίλαγαν σιγανά. Και μπήκαμε όπως μπαίνουν σέ μιά πολιτεία, γαλουχείται έδω μιά εύγένεια κι ένας τρόπος κοσμοπολίτικος και πολλές γενεές έχουν μεγαλώσει εκεί μέσα.

Ήπιαμε καφέ πηχτό πολύ, έγώ έτσι μου άρέσει, νά τρώγεται και μαύρισαν τά δόντια μου και αισθάνθηκα νά μέ κοιτάζει ή Ρένα και μου τό είπε επιπλέον. Και τής διάβασα τά σημεία τά γραφτά και τά άγραφα του φλυτζανιού, γάμος, ένα στεφάνι γυρίζει στή μέση, βλέπω τή νύφη στεφανωμένη και πίσω της νά σέρνονται τά λουλουδάκια και επίσης μπορείς νά δεις τά ιζήματα όλα στόν πάτο. Τά έλεγα γρήγορα, ασύνδετα αλλά εκείνη είχε τελικά μιά πραότητα όπως ή μάνα μου όταν ήταν παρθένος και καθόταν στό παραθύρι και άκουγε τά μεγάλα όχήματα πέρα στή δημοσιά, ό δρόμος δέν έπερνούσε μέσα από τό χωριό, και περίμενε νάρθει ή νύχτα ή τό πρωί και μέσα εκεί ανακατωμένος ό άντρας της μέ τό ψηλό μουστάκι, αυτά όλα πριν παντρευτούν θέβαια. Και πάλι έριχνα συχνά πυκνά τά μάτια μου πρós τή θάλασσα κι έβλεπα τό κεφάλι του παιδιού νά επιπλέει στό νερό και ήσύχαζα όσο νάσαι. Και μέ κοιτούσε ή άλλη Ρένα χαμηλά μέσα στά μάτια, εκεί όπου βρίσκεται τό δάπεδο, ίδιο όπως τό ήσυχο νερό μέσα στά σπήλαια και άποκάτω κολυμπούν μυθικά ζώα.

Μου έφυγε σιγά σιγά ό πονοκέφαλος, άρχισα νά ξεκαθαρίζω τά πράγματα και τήν όψη τής άλλης γυναίκας μέσα στή θαλάμη του ζαχαροπλαστείου—ούτε ή λέξη ζαχαροπλαστείο δέν μου άρέσει, τόσο πολύ. Πάντως τά καταφέραμε και μείναμε μόνοι, δύο είμαστε, και είδα πού είχα νά κάμω μέ έναν άνθρωπο, τί άλλο δηλαδή θά μπορούσα νά επιθυμήσω, σ' αυτές τίς στιγμές έτσι σκέφτε-

ται κανένας, ἀποκτᾶς μίαν ἰσχύ νά θλέπεις νά μοιάζεις μέ τούς ὑπόλοιπους. Ὅμως ἦταν ὁ καιρός, δέν μ' ἔπαιρνε, βιαζόμουν ὅπως πάντα καί ἄρχισα (ἀπότομα) νά τή γδύνω, αὐτό τό ἐπερίμενε ὅπως εἶδα. Καί φάνηκαν μέσα ἀπό τά ρούχα θυζιά, στήθια ἔξω καί τά μέριά της ἄσπρα μέ παιδικό ἐμβόλιο. Καί μέσα στό φῶς ἐξεπετάχτηκε τό κρυφό της σημεῖο μελαχρινό, ὅπως τό προζύμι πού φουσκώνει καί χαράζον ἀπάνω ἓνα βαθύ σταυρό. Ἐθυμήθηκα τότε τήν πρώτη μου ἀγάπη πού δέν μέ ἄφηνε νά περνῶ βαθιά, ἦταν τήν ἐποχή ἐκείνη ἓνα λιβάδι χαμηλό ἀνθισμένο—ὄσο μποροῦν νά ἀφήσουν οἱ λέξεις νά φανεῖ. Μόνο μέ ἐκρατοῦσε σφιχτά, προσεκτικά καί τό ξανθό τρίχωμα δοχτυλιδάκια, δέν μ' ἄφηνε ὅμως, ὕστερα μέ ἐπίεζε πολύ, θυμωμένα καί ἐγώ γυνόμουν.

Ἀνέθηκε ἡ μυρουδιά τῆς μέντας καί ὁ ἰδρώτας. Ἐβλεπα τό δέρμα μου νά σκίζεται σάν πουκάμισο καί μ' ἔπιασε μιά λύσσα νά τήν ἀρπάξω καί νά τή σκίσω κι αὐτή ὅπως ἡ μαύρη γάτα τά ψάρια, ἄρχισα κιόλας ἓνα νιαούρισμα ἄγριο τό ὁποῖο σημειωτέον δέν ταίριαζε καθόλου μέ τήν ἡλικία μου, οὔτε μέ τή φύση μου ἔτσι ὅπως ἦμουν κατασκευασμένος νά κρέμομαι μισός ἀπό τό παράθυρο ἔξω μισός μέσα καί νά μέ βλέπει ὁ κόσμος. Κι ἀπό τήν ἄλλη μεριά τήν ἀντιμετώπιζα ὅπως ἓνα σκεῦος κεραμικό, ἄθιχτο ἀκόμη, οὔτε γρατσουινιά δέν εἶχε, δηλαδή ὑπῆρχε κάτι τι τό ἀκέραιο, ἔ, αὐτό μέ πᾶθαινε. Καί εἶπα νά τήν κρατήσω ἄθραυστη, νά μήν τή σπάσω ὅπως ἦταν παρθένα. Καί παρόλα αὐτά εἶχα μίαν ἀνησυχία, ἴσως ἦταν τό ζαχαροπλαστεῖο μέσα μου ἀκόμη. Τό ἴδιο γίνεται μέ τό παιδί ὅταν φωνάζει νυχτιάτικα καί μπαίνει ἡ φωνή στόν ὕπνο μου καί μέ ἀναστατώνει καί γι' αὐτό γύρισα τό κεφάλι πρὸς τό παράθυρο καί εἶδα ἀνάμεσα ἀπό τά κατεβασμένα στόρια (γιατί βλέπεις ὅταν θές) τή γυναῖκα πού ἀνέβαινε στήν ἐπιφάνεια, ἀναδυόταν ὅλη ὅπως μιά κουτάλα ζεστή μέσα στό καζάνι πού βράζει ἡ μέντα. Καί μέ μιά οὐρά ψαρίσια ἐχτυποῦσε τά νερά.

Μᾶς ἦρθε ὁ ἦχος. Ἀδύνατος ἀκόμη καί ἀνάποδος, τό ἴδιο ὅταν φυσᾶς ἓνα ἄδειο σταμνί καί βγαίνει ὁ θόρυβος τῆς ψημένης γῆς, ἀπό τά χεῖλη σου. Καί συγχρόνως εἶχα βρεθεῖ μέ τήν ἄλλη σ' ἓνα ἐπίπεδο μοναχικό πού τό συναντοῦν συχνά ὅσοι θυμώνουν ἢ ἔχουν πυρετό ἢ οἱ ἄνθρωποι πού θέλουν νά δοκιμάσουν τή μυρουδιά τοῦ ἄλλου ἀνθρώπου. Ἐρεθίστηκα ἄγρια, ἔχωνα τά χέρια μου, ἐγρύλιζα καί θαροῦσα πῶς εἶχα νά κάμω μέ καμιά ἔμπειρη, τίποτε ἀπό ὅλα αὐτά, μέ ἐκοίταζε λίγο περίεργα στήν ἀρχή καθώς μιμήθηκα πάλι τά αἰλουροειδῆ. Ὑστερα ἐσυνήθησε. Πηδοῦσα μιά ἀριστερά μιά δεξιά, κουλουριαζόμουν, βιάση, βιάση, ἐφώναζα, θά προλάβω δέν θά προλάβω, μέ ἔκαιγε μισοτηγανισμένη. Τήν ἐκατάπινα ἀμάσητη. Καί πάλι νηστικός σάν τούς πεινασμένους πού πέφτουν μέσα σέ μιά σκάφη μέ ζύμη καί κολλοῦν τά δάχτυλά τους καί τρίβονται μέ τό ἀλεύρι, οὔτε νά φάνε μποροῦν οὔτε νά φύγουν, γίνονται ἀλλόφρονες. Καί ὅπως ἦταν ἀκόμα γυμνή καί εὐπλαστη ἄρχισα ἐγώ νά τῆς ἀλλάζω χέρια πόδια, ἀλλοῦ τό ἓνα θυζιά ἀλλοῦ τό ἄλλο, δέν ἔπαιζα. Καί πάλι τραβοῦσα τό χέρι καί πεταγόταν σάν τό ψάρι πάνω ἀπ' τά νερά καί γέμιζε ὁ τόπος ὅλος λέπια καί σπαρταρίσματα κι ὅλο τήν ἔφερνα κοντά μου, σιμά σιμά καί νά σου τῆ νά τή μυρίζομαι καί νά σου νά τήν πιάνω νά τήντσιμπῶ, εἶχε μπλαβίσει τό δέρμα της. Καί ἔφτασα στό σημεῖο, τριβόμουν πάνω της, τήν εἶχα ἀκουμπήσει πισωκολλητά, ὅπως δύο ἐραστής νεκροί σέ μιά σαρκοφάγο πάνω.

Είχα πιά στεγνώσει μέσα μου, χαρές εγώ και τὰ λοιπά και πολύ πασαλειμένος λάδια, λίπος ζυμαρικά, έγλειφα τὰ δάχτυλά μου, χτυπούσα τό προζύμι κι ακολουθοῦσα τό σταυρό τό φυσικό.

Μετά (τότε) ἀκούστηκε τό παιδί, δέν τό ἄκουσα, φαίνεται, τήν πρώτη φορά. Ἦταν ἀκόμη μέσα στά νερά κι ἐγώ στό ζαχαροπλαστείο και μοῦ φαινόταν πῶς διαρκῶς τίναζα μιά θηλειά στά κύματα και τραβοῦσα κάτι ἀλλά τί δέν ἤξερα. Στή συνέχεια ἀκούστηκε τό παιδί πάλι, πεινώ, πεινώ, εἶπα, μεσημέρι και νά μήν ἔχει φάει, και σκέφτηκα ὅτι δίνω μεγάλη σημασία σέ φαινόμενα φυσιολογικά, ὥσπου φάνηκε καθαρά ἡ οὐρά τῆς γυναίκας νά χτυπᾶ τό μῶλο και νά τινάζονται ἔξω τά νερά, κόντεψέ νά πηδήξουν τά ψάρια ἀπό τό τηγάνι. Τότε γύρισα ὅπως ἕνας σωρός λάσπη στόν τροχό τοῦ κεραμέα και πήρα τό σχῆμα μου και πλέον δέν μ' ἐνδιέφερε ὁ ἔρωτας, ὅτι ἔμαθα ἔμαθα.

Πάλι ἡ ὥρα εἶχε περάει και μοῦ παραπονέθηκε ἡ γυναίκα, ἐβράχηκαν τὰ ροῦχα τους και μέ ρώτησε, ποῦ ἦσουνα Γιώργη και λίγο ἀκόμη και θά κρῶναν τὰ ψάρια. Ἐγώ εἶπα, «ἐδῶ διπλα ἤμουν κι ἔβλεπα τούς βαρκάρηδες ν' ἀδειάζουν τά νερά και νά πλέκουν τὰ δίχτυα και μελετοῦσα τὰ βιβλία μου ὅπως πάντα». Εἶπε τότε, ἔλα τώρα νά φάμε και πεινᾶ τό παιδί. Ἐφερε ὁ ταβερνιάρης τὰ ψάρια ὀλοκόκκινα μέσα στό λάδι τους και ἄρχισε ἡ γυναίκα νά ταΐζει τό παιδί προσέχοντας. Ἐπῆρε αὐτή μιά ψαροκεφαλή και ρούφηξε τὰ μάγουλα και τὰ μάτια και τό μυαλό και ἀπόμειναν μόνο τὰ ψαροκόκαλα. Και μοῦ ἤρθε μιά ἐπιθυμία νά κατέβω ξανά στό βυθό και νά μάσω τό βιβλίο μου ἀπό τίς λάσπες και νά τινάξω τίς σελίδες του, σάπιες ὅπως οἱ πόρτες τῶν σπιτιῶν και νά φύγω. Ἔτσι ἀρπαχτά τρώγαμε, μόνο τό παιδί ἤσυχο, ἀφηρημένο ἔριχνε τό μάτι πάνω στά νερά και μασοῦσε τό ψάρι, καθαρισμένο καλά μήν πνιγεῖ. Σέ λιγάκι ὁ ἥλιος εἶχε στρίψει και ἡ Εὐθιοα δέν ἦταν πιά νησί ἀλλά σκέτος καπνός και μπήκαμε στό αὐτοκίνητο και ξεκινήσαμε γιά τό σπίτι.

Εἶχαμε ἀφήσει τή θάλασσα πίσω μας. Εἴμαστε μέσα στά δέντρα ξανά, πράσινα δέντρα. Κυρίως πεύκα. Ὅλο πληγές γιά τό ρετσίι. Και μέ θγήκε ὁ ἴδιος πονοκέφαλος ἀλλά ἡ ὄρεξη τοῦ βυθοῦ δέν ἔφευγε παρόλα αὐτά. Ἐμένα ἐκεῖ ὁ νοῦς μου, δέν μιλοῦσε κανένας, τό παιδί ἔκανε ἕνα θού θού ἢ κρ κρ, ὥσπου ξαφνικά φτάσαμε σέ μιά ἐξοχική ἐκκλησία και εἶδαμε πολύ κόσμο μαζεμένο και τόν γαμπρό νά περιμένει, γάμος, εἶπαμε και ψάχναμε τή νύφη, μιά ματιά τήν εἶδαμε στά ἄσπρα ντυμένη, ὅπως ἡ μάνα μου στά νιάτα της. Ἀκούστηκε μάλιστα ἡ καμπάνα και ἔμπαινε ὁ κόσμος ὅλος μαζί πίσω ἀπό τό ἀντρόγυνο και ἄναψαν τὰ κεριά και οἱ ψάλτες εἶχανε πάρει ἤδη τή θέση τους και ὁ ἱερέας και βοῦιζε ὁ τόπος.

Γιώργης Γιατρομανωλάκης